Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Valmistelija: Erikoistutkija Juha Grönroos
Ilmastoratkaisujen yksikkö

4.5.2026

SYKE/2026/988

Eduskunnan ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

Julkinen

Viite: Ympäristövaliokunta tiistai 05.05.2026 klo 10.00 / HE 75/2026 vp / Asiantuntijapyyntö
Asia: HE 75/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (eläinsuojat)

Suomen ympäristökeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta. Syke pitää esitystä huolellisesti valmisteltuna ja kannatettavana. Lausunnossa keskitytään eläinsuojia koskeviin asiakohtiin, joista Syke haluaa korostaa seuraavia:

1. Syken vaikutusten arviointiraportin (Forsius ym. 2025[1]) mukaan direktiivilaitosstatuksen saaneita sika- ja siipikarjatiloja on nykyisin noin 275, ja määrän arvioidaan kasvavan kapasiteettirajamuutosten myötä noin 300–400 tilaan vuoteen 2030 mennessä. Rakennemuutos kuitenkin vähentää tilojen kokonaismäärää, joten nettolisäys jää arviolta 85–115 tilaan.

   Maatalous aiheuttaa Suomen ammoniakkipäästöistä noin 88 %. Kapasiteettirajan ylittävien tilojen lantaperäiset ammoniakkipäästöt muodostavat tällä hetkellä noin 13 % Suomen lantaperäisistä päästöistä ja noin 11 % maatalouden ammoniakkipäästöistä. Metaani- ja dityppioksidipäästöt vastaavat noin 4 % kansallisista kokonaispäästöistä ja noin 2 % maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöistä.

2. Direktiivieläinsuojien erottaminen direktiivilaitoksista on hyvä asia. On myös erittäin kannatettavaa, että kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien, jotka jatkossa kuuluisivat IED:n soveltamisalaan, siirtyisivät valtion lupamenettelyn piiriin.

   Huolestuttavaa kuitenkin on valtion lupaviranomaisten vähäiset ja vähenevät resurssit, sekä se, että uusien direktiivieläinsuojien siirtyminen kunnalta valtiolle lisää merkittävästi eläinsuojille aiheutuvia kustannuksia, millä saattaa olla tuotantoa muuttavia vaikutuksia. On mm. esitetty huolia siitä, että sillä on vaikutusta tuotannon keskittymiseen suurempiin ja vähälukuisempiin yksiköihin, millä on huoltovarmuuden ja riskienhallinnan kannalta epäedullisia vaikutuksia. Nämä huolet on syytä ottaa huomioon.

[1] Forsius, K. Vähä, E. Jouttijärvi, T. Attila, M. Grönroos, J. Nieminen, S. 2025. Päivitetyn teollisuuspäästödirektiivin vaikutukset Suomessa. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43 | 2025.

3. Toimintasääntöjen valmistelua varten Suomeen perustettiin vuonna 2024 laaja työryhmä, jossa on mukana osallistujia YM:n, MMM:n ja Syken lisäksi Lupa- ja valvontavirastoista, Kuntaliitosta, Luonnonvarakeskuksesta, MTK:sta ja sika- ja siipikarjatuottajien yhdistyksistä. Seitsemänjäseninen ydinryhmä (MTK, YM, MMM, Syke) on vastannut työn edistymisestä Suomessa ja mm. keskusteluista muiden jäsenmaiden kanssa. Työtä on koordinoinut Syke.

   Eläinsuojia koskevat toimintasäännöt ovat valmistelussa, mutta valmistelu on selvästi jo loppusuoralla. Asiaa käsittelevän EU:n UCOL-työryhmän loppukokous pidettiin 27-30.4. Sevillassa. Suomesta kokouksessa oli mukana paikan päällä kaksi edustajaa (YM, Syke) ja etänä kolme edustajaa (YM, MMM, Syke). Toimintasääntöjen viimeistely vielä joiltakin osin jatkuu toukokuun aikana.

   Suomi on osallistunut aktiivisesti toimintasääntöjen valmistelutyöhön, ja mm. kommentoi ensimmäistä versiota alkuvuonna 2026. Loppukokouksessa Suomen edustajien kommentointi keskittyi ensimmäisellä lausuntokierroksella esiin nostettuihin asioihin, joita päivitetyssä versiossa ei ollut otettu huomioon.

   Suomi osallistui keskusteluun aktiivisesti loppukokouksen aikana. Toimintasäännöt perustuvat pitkälti v. 2017 julkaistuihin IRPP-BAT-päätelmiin, joiden valmisteluun Suomi myös aktiivisesti osallistui, ja jotka ovat olleet direktiivieläinsuojien lupamääräysten pohjana.

4. Nyt valmistumassa olevat toimintasäännöt eivät juurikaan muuta nykyisten direktiivieläinsuojien toimintaa. Ammoniakkipäästöjen maksimiarvoja tuotiin joidenkin eläinten osalta hieman alaspäin, mutta tehdyn pikatarkastelun mukaan sillä ei ole suomalaiseen tuotantoon liiemmin vaikutusta. Uusina päästömaksimeina dokumenttiin tuotiin arvot kalkkunoille ja ankoille.

   Absoluuttisten maksimipäästöarvojen rinnalle on UCOL-prosessissa tuotu ns. suhteellinen tarkastelutapa, vähimmäispäästövähennysprosentit. Suomi on suhtautunut ehdotukseen myönteisesti, koska sen myötä absoluuttisista päästötasoista voitaisiin siirtyä ainakin osittain pois. Se on hyödyllistä, koska on havaintoja mm. siitä, että eläinten hyvinvointitoimenpiteet voivat lisätä eläinpaikkakohtaisia ammoniakkipäästöjä.

   Toimintasäännöissä ammoniakin maksimipäästötasoissa ei ole enää haarukka-arvoja, kuten nykyisissä BAT-johtopäätöksissä on. Se selvästi auttaa sekä viranomaisia että toiminnanharjoittajia hahmottamaan, mikä on tavoiteltava päästötaso.

   Ammoniakkipäästöjen tilakohtaiseen toiminnanharjoittajien toteuttamaan tarkkailuun on perusteltua tuoda nykyistä helppokäyttöisempi ja yksinkertaisempi työkalu varsinkin, koska direktiivin ja toimintasääntöjen piiriin tulee nyt uusia, pienempiä ja aiemmin tarkkailun ulkopuolella olleita eläinsuojia.

5. Toimintasääntöjen valmistelun aikana Suomi paitsi pyrki tarkkaan selvittämään vaikutuksia Suomen omaan tuotantoon, mutta toisaalta pyrki myös siihen, että

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | syke.fi

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

sääntöihin tulee kohtia, jotka tuovat muiden maiden tuotantoa ympäristövaatimuksiltaan lähemmäs Suomen tuotantoa, jotta tuotannot olisivat enemmän mm. kustannuksiltaan samalla viivalla. Monet isot tuottajamaat olivat näitä ehdotuksia vastaan. Huolestuttavaa olikin se, että tietyt tämän tyyppiset Suomen ehdotukset eivät saaneet selvästi kokouksen aikana kannatusta.

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet erikoistutkija Juha Grönroos ja projektipäällikkö Kaj Forsius.

Pääjohtaja	Leif Schulman
Erikoistutkija, päävalmistelija	Juha Grönroos

Jakelu	ymv@eduskunta.fi
Kopio	kirjaamo@syke.fi

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underteckning
Electronic Signature

Asiakirja: **SYKE/2026/988-3 Syken lausunto_YmV_Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta 5.5.2026**

Seuraavat henkilöt (organisaationimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä) ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti. / Följande personer (i bokstavsordning efter organisationens namn) har undertecknat detta dokument elektroniskt. / This document has been electronically signed by the following persons (in alphabetical order according to their organization's name):

Leif Schulman, Suomen ympäristökeskus
Juha Grönroos, Suomen ympäristökeskus, ilmansaasteet

Signed By:Leif Schulman
Signed at:2026-05-04 14:42:00 +03:00
Reason:I approve this document

Signed By:Juha Grönroos
Signed at:2026-05-04 14:27:27 +03:00
Reason:I approve this document

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**